

for a living planet

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

MMM

Osastopäällikkö Tuula Packalen (tuula.packalen@mmm.fi)
Erityisasiantuntija Jussi Laanikari (jussi.laanikari@mmm.fi)
kirjaamo@mmm.fi

8.7.2021

WWF:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA MMM:N ASETUKSEKSI KOSKIEN ITÄMERENNORPAN METSÄSTYSTÄ METSÄSTYSVUONNA 2021–2022 (MMM LAUSUNTOPYYNTÖ 2.7.2021, VN/17756/2021)

WWF kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

WWF:n esitykset tiivistettynä

- **Esitetyn kokoinen metsästyskiintiö (MMM:n esitys 375 + Ruotsin kiintiö 420, yhteensä 795 itämerennorppaa) on aivan liian suuri Perämeren norppakannan kokoon ja ilmastonmuutoksen norpalle tuomaan nopeasti kasvavaan uhkaan nähden. Vaikuttaa siltä, että MMM pyrkii tällä esityksellä silmälläpidettäväksi luokitellun itämerennorpan kannan kasvun pysäyttämiseen, mikä on ristiriidassa sen kanssa, että norppakannan hoidon tavoitteena on norpan levittäytyminen uusille alueille.** Esityksen mukaan kokonaiskiintiö jopa kasvaisi edelleen viime vuodesta, ja toteutuessaan leikkaisi pelkästään yksilömäärin mitattuna jopa 80 % kannan vuotuisesta kasvusta. Todellisuudessa negatiivinen vaikutus kantaan olisi vieläkin suurempi, koska metsästys kohdistuisi myös lisääntymiskäisiin naaraisiin. Itämerennorpan suurin sallittu saalismäärä Suomessa ja Ruotsissa yhteensä tulisi asettaa Perämeren-Merenkurkun norppakannan turvaamiseksi korkeintaan 150 norppaan, ja se tulee asettaa kokonaisverotuksen kiintiöksi, josta vähennetään vahinkoperusteiset poikkeusluvut sekä kalanpyydyksiin tai salametsästyksessä kuolleet norpat.
- **Suomen ja Ruotsin tulee viipymättä käynnistää valmistelu Perämeren-Merenkurkun itämerennorppakannan yhteiseksi hoitosuunnitelmaksi, joka turvaa itämerennorpan säilymisen elinvoimaisena pitkällä tähtäimellä.** Metsästyskiintiöt molemmissa maissa tulee jatkossa sopia tällaisen yhteisen kannanhoitosuunnitelman ja kestäväen kokonaiskiintiön pohjalta.
- Itämerennorppakannan kokoon ja kehitykseen liittyvän epävarmuuden takia Suomen tulee yhteistyössä Ruotsin kanssa osana yhteistä kannanhoitoa **tehostaa Perämeren norppalaskentoja siten, että mahdollisimman pian järjestetään tehostettu laskenta, jossa katetaan mahdollisimman suuri osa jääpinta-alasta.** LUKE:n lausunto osoittaa, että WWF:n jo vuosia sitten esittämä arvelu mahdollisuudesta, että menetelmä voi tuottaa heikkoina jäätalvina yliarvioita, on osoittautunut aiheelliseksi. Laskentalinjoilla on nähty vuoden 2010 jälkeen keskimäärin reilut 2000 norppaa ja enimmillään hieman yli 4000 norppaa vuodessa. Laskentakannan koko on ekstrapoloitu näistä luvuista. Lisäksi WWF ehdottaa, että laskennoissa havaituksi tulevien norppien määrää selvitetään merkitsemällä norppia.
- **Itämerennorpalle on kiireistä laatia Suomessa oma suojeluohjelma, ja edelleen kesken olevassa Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päivityksessä tulee osoittaa konkreettisia tutkimus- ja suojelutoimenpiteitä eteläisille itämerennorppakannoillemme.**
- Lausuntopyynnön ajoitus lyhyellä lausuntoajalla keskellä kesälomakautta on hyvän hallintotavan vastainen.

Yleistä

WWF pitää hyvän hallintotavan vastaisena, että MMM on palannut vanhaan käytäntönsä lähettää itämerennorpan metsästystä koskeva asetusluonnos lausunnon kolmen viikon lausuntoajalla keskellä heinäkuun hiljaisinta kesälomakautta. WWF on muistuttanut asiasta lukuisia kertoja. Asetuksen taustamuistiossa ei viitata sellaisiin asian kannalta keskeisiin uusiin tietoihin, joiden odottaminen olisi syy tällaiselle aikataululle.

Norppa Itämerellä

Saimaannorpan tapaan meillä jääkauden jälkeisenä arktisena reliktinä elävä itämerennorppa on aikanaan ollut Itämeren runsain hylje. Reilut sata vuotta sitten itämerennorppia oli metsästystilastoista arvioituna noin 200 000 yksilöä. Pitkään kestänyt liiallinen pyynti ja ympäristömyrkyjen aiheuttama lisääntymiskyvyttömyys romahduttivat kannan 1900-luvun lopulla muutamaan prosenttiin alkuperäisestä.

Nyt itämerennorpan kokonaiskanta on vain kymmenisen prosenttia entisestä ja se on pirstoutunut erillisiksi osakannoiksi, joista vain Perämeren kanta on ollut hitaasti kasvava¹. Itämeren suojelukomissio (HELCOM) on luokitellut itämerennorpan uhanalaiseksi² (vaarantunut, VU). Syynä tähän on kannan pieni koko, heikko kasvunopeus ja ilmastonmuutoksen aiheuttama uhka.

Näistä ilmastonmuutoksen aiheuttama uhka on nopeasti kasvava, ja se tulee ottaa huomioon itämerennorpan kannanhoidossa ennakoivasti. Itämerennorppa pesii tyypillisesti yhteen jäätyneessä ajojäässä, joka on ollut Perämeren normaalitalvina hyvinkin stabiili pesimäympäristö norpalle. Ilmastonmuutoksen myötä heikot jäätalvet tulevat yleistymään myös Perämerellä.

Tästä esimerkkinä on jäätalvi 2019–2020, joka oli Itämeren mittaushistorian heikoin. Jäätä kehittyi enimmillään vain 37 000 neliökilometriä, kun edellinen vähyyssennätys (2007–2008) oli 49 000 neliökilometriä. Perämeri oli talvella 2019–2020 norpan lisääntymisaikaan osan ajasta jäätön, ja jäiden liikkeen takia norpan poikiminen ei todennäköisesti onnistunut normaalisti. Ilmastonmuutoksen heikentävä vaikutus norppakantaan näkyy viiveellä, sillä norppa on pitkäikäinen laji³.

Itämerennorpalle on kiireistä laatia Suomessa oma suojeluohjelma, ja edelleen kesken olevassa Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päivityksessä tulee osoittaa konkreettisia tutkimus- ja suojelutoimenpiteitä eteläisille norppakannoillemme (Saaristomeri – itäinen Suomenlahti).

Saaristomerien norppakanta tiedetään vain noin 200–300 yksilön kokoiseksi, ja itäisen Suomenlahden (Venäjän ja Suomen yhteinen) kanta on tätäkin pienempi. Suomen eteläisten merialueiden norppakantaa on järjestelmällisesti inventoitu 2000-luvulla LUKE:n, Metsähallituksen ja WWF:n yhteistyönä. WWF julkaisi vuonna 2017 yhteenvetoraportin [The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters](#) eteläisten itämerennorppakantojen tilanteesta ja uhista.

¹ The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters – WWF Finland report 36. <https://wwf.fi/mediabank/9825.pdf>

² HELCOM Red List of Baltic Sea species in danger of becoming extinct. Baltic Sea Environment Proceedings No. 140 <http://helcom.fi/Lists/Publications/BSEP140.pdf>

³ Halkka, A. (2020). Changing climate and the Baltic region biota. Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/313939>

Perämeren-Merenkurkun norppakannan koko ja kehitys

Kuten asetuksen taustamuistiossa kerrotaan, Perämeren norppakannan kokoon liittyy edelleen epäselvyyttä. Muistiossa todetaan edellisvuosien tapaan, että ”kannan ylärajaa” ei pystytä varmuudella arvioimaan, mutta tämä on vain puolilotuus – epävarmuus koskee kannan koon ja kehityssuunnan arviota ylipäänsä.

Itämerennorpan laskentakanta perustuu otantaan, jossa lentokoneesta laskettavien tutkimuslinjojen varsin pienestä jääalan osuudesta arvioidaan laskennallisesti koko norpalle sopivalla jääpinnalla olevien norppien määrä. Koko Perämeren-Merenkurkun jääkentän kattavassa lentolaskennassa on enimmillään nähty hieman yli 4000 norppaa (vuonna 2014), ja laskentalinjoilla havaitusta yksilömäärästä on ekstrapoloitu laskentakannan arvio.

Muistiossa MMM toistaa edellisten vuosien tapaan, että laskentatiedot osoittaisivat itämerennorppia olevan Perämerellä yli 20000 yksilöä. Tämä perustuu edelleenkin vain yhden, jääoloiltaan hyvin poikkeuksellisen vuoden laskentatulosten tulkintaan. Määrä ei siten ole tieteellisesti varma, vaan voi osoittautua myös yliarvioksi.

Kyseisenä vuonna (2015) saatiin hyvin poikkeuksellisissa jääoloissa laskentakannaksi edeltävistä ja myöhemmistä vuosista räikeästi poikkeavasti jopa noin 17000 norppaa, minkä perusteella kannan arvioitiin olevan yli 20000 yksilöä, mutta kyseisen vuoden laskennassa nähtiin alle 3500 norppaa.

Vuoden 2015 jälkeen lentolaskennassa on saatu tulokseksi korkeimmillaan 13700 yksilöä (vuonna 2017) ja alimmillaan 7400 yksilöä (vuonna 2016). Kevään 2020 laskentatulokset oli 13300 yksilöä. Kevään 2021 laskentatulokset ei ole vielä käytettävissä.

WWF esitti jo vuonna 2015 pitävänsä mahdollisena, että sen vuoden laskentoja leimannut norppien ryhmittäytyminen poikkeuksellisen heikoissa jääoloissa on voinut johtaa yliarvioon: jos laskentalinjoille osui suurempia ryhmiä kuin niiden ulkopuolelle, menetelmä voi antaa yliarvion. Suurin laskentalinjalla havaittu norpparyhmä oli tuona vuonna sadan yksilön luokkaa.

WWF:n esittämä arvelu mahdollisuudesta, että menetelmä voi tuottaa heikkoina jäätalvina yliarvioita, on osoittautunut aiheelliseksi: LUKE toteaa esityksen taustamuistiossa viitatussa lausunnossaan⁴, että ”Norppien laskentatulokset on vaihdellut vuosina 2013–2020 melko voimakkaasti. Vaihtelun taustalla ovat huhtikuun jääolosuhteet. Mikäli jäiden rikkoutuminen on alkanut jo ennen laskenta-ajankohtaa, laskennoissa nähdään suuria norpparyhmiä, jotka nostavat laskentatuloksen poikkeuksellisen korkealle.”

Laskentatulosten tulkinta vaikuttaa myös kannan kasvuprosentin laskentaan. Laskentatuloksen kasvaneen virhevaihtelun takia luotettavaa arviota kannan kehityksestä viimeisten kymmenen vuoden aikana ei ole olemassa. Tässä tilanteessa on sovellettava varovaisuusperiaatetta eikä korkeinta, yhden poikkeuksellisen vuoden tulosta.

⁴ <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/riista/hylkeet/> (siteerattu 5.7.2021)

WWF esittääkin toistamiseen, että Suomi pyrkii yhteistyössä Ruotsin kanssa tehostamaan Perämeren norppalaskentoja siten, että mahdollisimman pian järjestetään tehostettu laskenta, jossa katetaan mahdollisimman suuri (huomattavasti normaalia laskentaa suurempi) osa jääpinta-alasta. Ehdotamme myös, että laskennoissa havaituksi tulevien norppien määrää selvitetään merkitsemällä norppia.

Perämeren norppakantaan kohdistuva metsästysverotus

HELCOM suosittelee, että tiettyä vähimmäiskantaa (ns. Limit Reference Level) pienempiä hyljekantoja ei tule metsästä. Ruotsin ja Suomen yhteisen Perämeren-Merenkurkun norppakannan voidaan katsoa varmuudella olevan HELCOM:n suosituksen mukaisen 10 000 yksilön vähimmäiskannan tasolla. Näin ollen WWF hyväksyy nykyisellä kannan koolla hyvin perustellun ja varovaisuusperiaatetta noudattaen kantaan nähden vähäisen itämerennorpan pyynnin Perämeren kannassa.

Kiintiön asettamisen lähtökohtana on oltava elinvoimaisen kannan saavuttaminen kannanhoitoalueittain ja itämerennorpan levittäytyminen takaisin alueille, joilta se on ihmistoiminnan (liiallisen metsästyksen ja ympäristömyrkköjen) takia hävinnyt.

Maa- ja metsätalousministeriön esityksen mukaan itämerennorpan suurin sallittu saalismäärä asetettaisiin Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella 375 yksilöön, minkä lisäksi alueelle voitaisiin myöntää asetuksella rajoittamaton määrä vahinkoperusteisia pyyntilupia, joita ei vähennettäisi suurimmasta sallitusta saalismäärästä.

Esitys tarkoittaisi suurimman sallitun saalismäärän nostamista edellisestä metsästysvuodesta jälleen 20 yksilöllä, koska Ruotsi on nopeassa tahdissa korottanut omaa, samaan Perämeren norppakantaan kohdistuvaa metsästyskiintiötään jo 420 yksilöön. Yhdessä Ruotsin kiintiön kanssa nyt esitetty kiintiö mahdollistaisi 795 norpan pyynnin.

Vuonna 2015 itämerennorpan metsästyskiintiöksi asetettiin Suomessa 100 norppaa. Pyyntikiintiö on kasvanut siis muutamassa vuodessa monikertaiseksi, kun samaan aikaan ei ole varmaa tietoa siitä, kasvaako norppakanta edelleen. **Vaikuttaakin siltä, että MMM pyrkii Suomessa silmälläpidettäväksi luokitellun itämerennorpan kannan kasvun pysäyttämiseen, vaikka norppakannan hoidon tavoitteena on norpan levittäytyminen uusille alueille.**

Jos Perämeren norppakanta arvioidaan 20000 yksilön suuruiseksi ja kannan vuosikasvu viideksi prosentiksi – molemmat luvut voivat olla viimeisimpien vuosien laskentatulosten perusteella mahdollisesti yliarvioita – olisi kannan kasvu noin 1000 yksilöä vuodessa. Tästä Ruotsin kiintiö (420 yksilöä) ja Suomen nyt lausunnolla olevan ehdotuksen mukainen metsästyskiintiö (375 yksilöä) leikkaisivat noin 80 %, mitä ei voi pitää varovaisena verotuksena. Lisäksi pidennetyn metsästyskauden myötä viimeisillä kevätyillä tapahtuva norppien metsästys kohdistuu myös synnyttäneisiin naaraisiin, jotka ovat kannassa erityisen arvokkaita.

Esitetyn suuruinen metsästyskiintiö (Suomessa ja Ruotsissa yhteensä 795 yksilöä) on aivan liian suuri Perämeren kannan kokoon ja ilmastonmuutoksen tuomaan nopeasti kasvavaan uhkaan nähden. Itämerennorpan suurin sallittu saalismäärä Suomessa ja Ruotsissa yhteensä tulisi asettaa Perämeren-Merenkurkun norppakannan turvaamiseksi korkeintaan 150 norppaan, ja se tulisi asettaa norpan kokonaisverotuksen kiintiöksi, josta vähennetään myönnettävät vahinkoperusteiset poikkeusluvut sekä

tietoon tulleet kalanpyydyksiin tai salametsästyksessä kuolleet norpat, jotta kokonaisverotusta voidaan tehokkaasti seurata, ja jotta se ei ole kannan kokoon nähden liiallista.

Lisäksi **Suomen ja Ruotsin tulee viipymättä käynnistää valmistelu Pohjanlahden itämerennorppakannan yhteiseksi hoitosuunnitelmaksi, joka turvaa itämerennorpan säilymisen elinvoimaisena pitkällä tähtäimellä.** Metsästyskiintiöt molemmissa maissa tulee jatkossa sopia tällaisen yhteisen kannanhoitosuunnitelman ja kestävän kokonaiskiintiön pohjalta.

Itämerennorppa ja kalastus

Maa- ja metsätalousministeriön mukaan itämerennorpan metsästyksen tarkoituksena on estää ja vähentää norppien kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamia vahinkoja. Taustamuistiossa viitataan kuitenkin vain yleisesti hylkeiden ammattikalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamaan haittaan, yksilöimättä nimenomaan norpan osuutta näistä vahingoista.

Toisaalta muistiossa ei tälläkään kertaa kuvata ja arvioida lainkaan kalanpyydysten norpille aiheuttamaa sivusaaliskuolleisuutta, vaikka se olisi luonnollisesti otettava huomioon metsästysverotusta suunniteltaessa. Kannan ollessa nykyistä paljon pienempi sivusaaliskuolleisuus arvioitiin 50 yksilöksi vuodessa. **WWF esittää, että pyyntiä suunniteltaessa arvioidaan vastaisuudessa aina myös todennäköinen sivusaaliskuolleisuus,** joka nyt tulee mukaan vain kannan kasvunopeuden kautta.

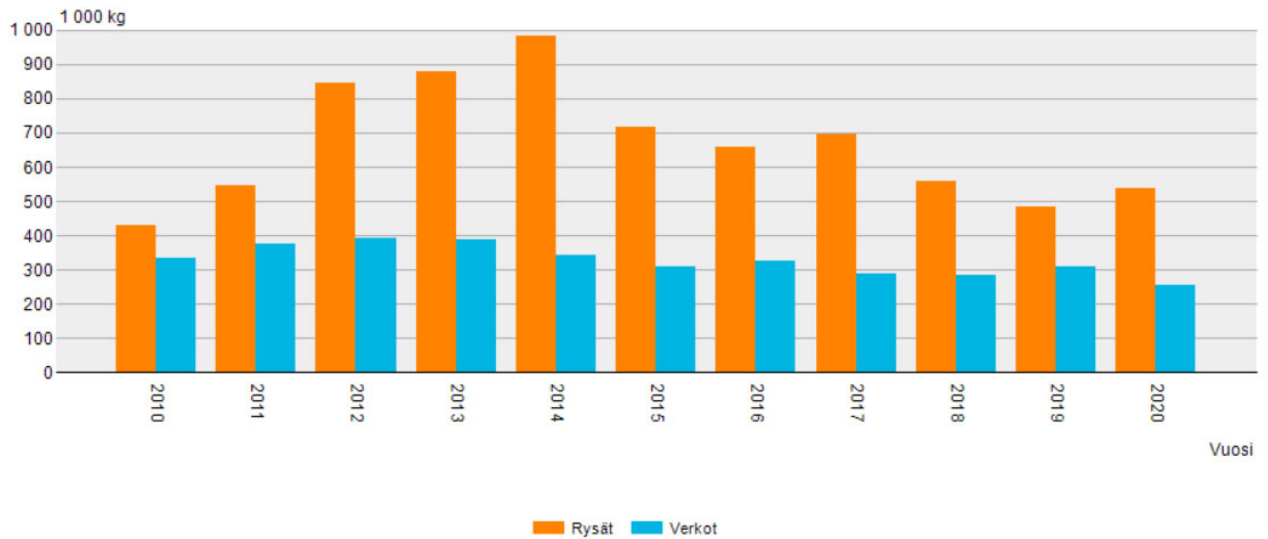
Nimenomaan norpan aiheuttamien kalastusvahinkojen merkittävydestä ei ole saatu näyttöä, vaikka asiaa on tutkittu. Tutkimuksissa todetut hylkeiden haitalliset vaikutukset ammattikalastukselle ja kalankasvatukselle koskevat lähinnä hallia. Lähetinseurannassa olleet itämerennorpat eivät ole vierailleet toistuvasti kalanpyydyksillä, kuten etenkin joidenkin harmaahyljeurosten tiedetään tekevän.

Taustamuistio antaa näin ollen jälleen kerran epäsuorasti harhaanjohtavan kuvan nimenomaan norpasta kalastusvahinkojen aiheuttajana. Muistiossa viitataan jälleen Itämeren hylje- ja merimetso -hankkeen yhteistyössä LUKE:n kanssa vuonna 2018 tekemään haastattelututkimukseen, jonka tavoitteena oli tarkastella mm. hylkeiden vaikutuksia Itämeren rannikon pienimuotoiselle kalastuselinkeinolle, mutta kuten muistiosta käy ilmi, tässä tutkimuksessa ei eroteltu aiheutuuko vahinko hallista vai norpasta.

Viimeisten kymmenen vuoden aikana ammattikalastuksen rysillä saatu saalis on kasvanut Perämerellä hieman ja verkoilla saatu saalis pysynyt melko vakaana, vaikka rysäpyynnin määrä pyydyspäivinä on pysynyt suunnilleen samalla tasolla ja verkkopyynnin määrä on vähentynyt yli 30 % (Kuva 1, Kuva 2).

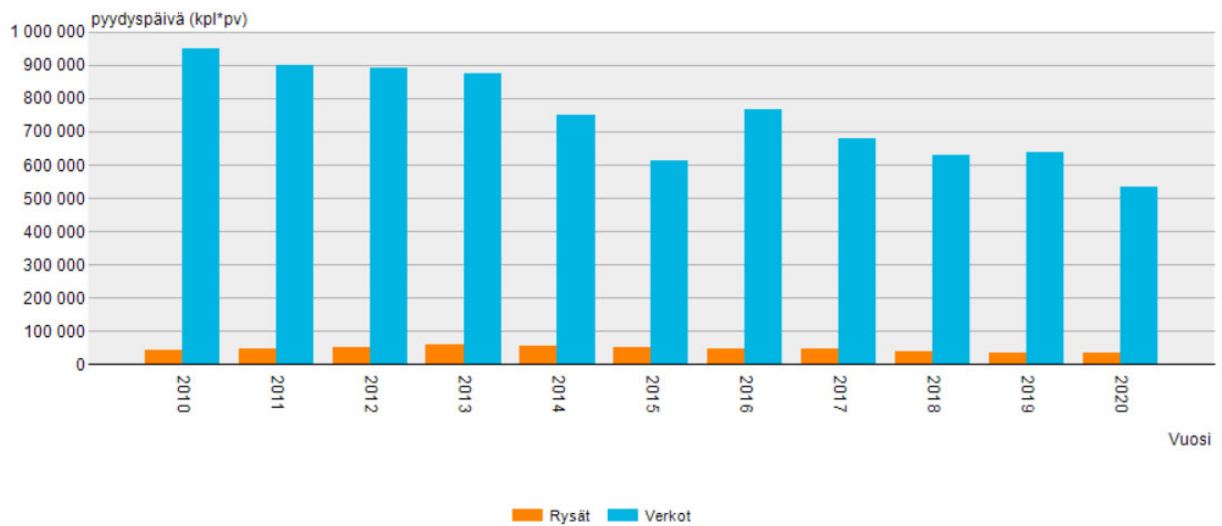

Saaliit merialueen kaupallisessa kalastuksessa (1 000 kg) muuttujina Pyydysryhmä ja Vuosi. YHTEENSÄ (kk), 31 Perämeri, YHTEENSÄ (laji).

Kuva 1. Ammattikalastuksen kokonaiscalansaalis rysillä ja verkoilla Perämerellä vuosina 2010–2020. Lähde: LUKE, ammattikalastus merellä - tilasto, LUKE tilastotietokanta.

Pyynnin määrä merialueen kaupallisessa kalastuksessa muuttujina Pyydysryhmä ja Vuosi. 31 Perämeri.

Kuva 2. Ammattikalastuksen pyynnin määrä rysillä ja verkoilla Perämerellä vuosina 2010–2020. Lähde: LUKE, ammattikalastus merellä - tilasto, LUKE tilastotietokanta.

A handwritten signature in black ink that reads 'Jari Luukkonen'.

Jari Luukkonen
suojelujohtaja, WWF Suomi

A handwritten signature in blue ink that reads 'Petteri Tolvanen'.

Petteri Tolvanen
ohjelmajohtaja, WWF Suomi